

Koristnim tičem je prištevati tudi vrabca, potem škorca, ali vendar nekateri sadjarji trdijo, da je korist teh dveh tičev včasih malo dvomljiva. Vrabcu očitajo, da izkljuje pomladi mnogo brstov in s tem naredi mnogo škode, škorcju pa zamerijo, ker zoblje rudeče jagode, češnje in grozdje. Mi smo vendar prepričani, da ti tiči naredijo mnogo več koristi nego pa škode. Koliko pokončajo gosenic, katere bi gotovo veliko več uničile, nego škorci in vrabci škode napravijo.

Bolj dvomljiva je korist srake, katero tudi nekateri proglašajo za koristnega tiča. Seveda temu se ne da ugovarjati, da tudi sraka pokonča nekoliko škodljivcev, ali s tem naredi jako mnogo škode, da pobira jajca in mladiče iz gnezd manjših koristnih tičev.

Izmej domače perutnine je pa v drevesnicah koristna posebna rasa, katera pobere mnogo mrčesa in z razkopavanjem ne dela škode. To se je nam zdelo potrebno omeniti, ker se mnogi jako boje spuščati race v drevesnice in vrtove. Race pobere mej drugim tudi mnogo polžev. Kjer pa ni tacihi gred, da bi kokoši mogle z razgrebanjem škodovati, ondi tudi lahko puščamo kokoši, ki tudi preganjajo škodljivi mrčes.

Kmetijske raznoterosti.

Plinova voda dober gnoj. Poskusi so pokazali, da je ta voda dober gnoj za suhe travnike, ako se pomeša v drugo vodo in potem ž njo moči po travnikih. Za njive se pa dobi dober gnoj, če se napravi kup slame, šote ali kake stelje in se ta kup več časa dan za dnevom poliva s plinovo vodo.

Drevesni vosek se napravi, če se v lonci raztopi 100 g najfinejšega asfalta in se pridene 600 g rujave svinske masti in to toliko časa meša, da postane tekoče, potem pridene 600 g rumenega voska. Ko je vse dobro, se pridene še 600 g gostega terpentina, potem se še vsa stvar dobro zmeša, naposled pa pridene še 600 g čiste tolšče. Sedaj se vzame lonec od ognja in zmes meša, da se ohladi in potem pridene špirita, več ali manj, kakeršen vosek že hočemo imeti.

Novo sredstvo proti črvom in gosenicam. Delaux je slučajno zasledil novo sredstvo proti črvom in gosenicam. Na njivi je opazil, da na nekem kraju niso gosenice jedle, na drugih pa. Poizvedoval je, od kod bi to prihajalo in je izvedel, da je na tistem kraju bilo pognojeno s kamenenim oljem napojenimi cunjami, katere so imeli v neki tovarni za čiščenje. Od raznih cunjarjev je potem tudi Delaux izvedel, da se s takimi cunjami pognojenega polja ne lotijo niti črvi niti gosenice. Po daljših skušnjah se je Delaux prepričal, da tako gnojenje ne pomaga le za jedno leto temveč za tri leta. Ta iznajdba je velike vrednosti za take kraje, kjer je več tovarn in se lahko dobe take cunje.

Poučni in zabavni del.

Balkanska mesta.

Ruščuk.

Od Trnova je kacihi štirinajst ur vožnje v Ruščuk ob Dunavi. Pot pelje po dunavski nižavi, ki je jako slabo obljudena, če tudi je zemlja jako dobra. Okrog se vidi jako razprostrto grmičevje in obširni pašniki. Vasij in

njiv je le malo. V sredi pota je mesto Bjala, ki ima blizu pet tisoč prebivalcev. Vasi so večidel v stran od ceste. V vasi Jovan Čifliku na desnici je spomenik princu Sergeju Leuchtenberškemu, ki je padel tukaj v boji 1877. leta. Naposled se prikaže Dunava z zelenimi otoki, močvirji na rumunski strani, vlaška ravnina z velikimi njivami vrti in gaji. Ob Dunavi pa stoji Ruščuk s svojimi minoretmi. V mesto se pride preko Loma. Dunava je pri Ruščuku že 1300 metrov široka.

Mesto leži od obrežja gori po 300 metrov visokem rebru, od koder se jako lepo vidi čez ravno levo obrežje Dunava. Mesto je od suhe strani lepše videti, kakor od vode semkaj, ker je sezidano po bregu. Bilo je zadnja leta turškega gospodarstva (1864—1877) glavno mesto dunajskega vilajeta. Prebivalcev ima po zadnji ljudski štetvi 27.194. Mej temi 14.229 Bolgarov, 8.177 Turkov, 1975 židov, 475 Nemcev, 338 Grkov, 74 Rusov 58 Francozov, 50 Srbov, 188 drugih slovanskih narodnostij i. t. d. Mesto ima široke ulice, in zaradi tega napravlja najboljši vtis na tujca, ki pride vanj.

V mestu se mnogo zida. Slednje leto se zgradi več lepih hiš. S časom bode mesto se popolnoma premenilo. Ob Dunavi je agencija Dunavske parobrodne družbe in ladijedelnica, v kateri se pa le ladije popravljajo. Nad ladijodelnico je vili podobna zasebna hiša, ki je kras vsega mesta. Ob dunavi je tudi knežja palača, zraven pa v sredi lepega vrta častniška kazina. V kazinskem vrtu večkrat igrati godbi tukajšnjih dveh pešpolkov. Ob tacihi prilikah zbira se na tem vrtu boljši svet vsega mesta. Izmej znamenitejših poslopij omeniti je potem še metropolitno palačo in pa kolodvor.

Hotelov v evropskem zmislju v Ruščuku ni dosti, pač pa je dosti drugih gostilen, katerih navadno tuje pevke zabavajo občinstvo s petjem francoskih pesnij večkrat jako dvomljive umeteljne vrednosti.

Mesto je iz novejšje dobe. Staro mesto je bilo 25 kilometrov od reke, kjer je ob Lomu grad Črven z vasjo jednacega imena. Ruščuski metropolit se imenuje še sedaj metropolit črvenski in dorostolski. Sedanje mesto imenuje se prvi pot 1503 leta v nekem ogersko-turškem dogovoru. Bolgari jo imenujejo Ruse ali Rusnenec. Kot glavni prehod v Valaško je Ruščuk hitro prekosil Silistrijo. Nekaj časa so v Ruščuk prihajali tudi dobrovniški kupci. Da bila je v Ruščuku tudi majhna dobrovniška nasebina, kakor v mnogih drugih bolgarskih mestih. Izza časa ruske carice Katarine II. je bil Ruščuk važna turška trdnjava v ruskih vojskah. Najslavnejši čas za Ruščuk je bil, ko je tukaj imel svoj sedež Midhad paša kot vali ali guverner dunavske turške pokrajine. Midhad paša je bil rojen v selu Zavet v Bolgariji. Študiral je v Parizu in je pozneje opravljal razne visoke službe. Kot vali dunavske pokrajine je mnogo storil za deželo. Posebno je skrbel za ceste. Njegovega delovanja pa takrat še niso znali prav ceniti. Ker je bil precej natančen in strog, so ga celo nekateri sovražili. Bil je precej podoben našim starim okrajnim glavarjem, ki tudi niso zaradi

svoje strogosti bili pri ljudstvu posebno priljubljeni, po njih odhodu jih je pa prebivalstvo ohranilo vendar še v precej dobrem spominu. Tako tudi Midhad paša ni pri Bolgarih v najslabšem spominu. Po svojem odhodu iz Bolgarije je bil veliki vezir in je izdelal ustavo za vso turško državo, ko se pa ni bila obnesla. Zadnja leta tega znamenitega moža so bila žalostna in je, kakor že mnogi drugi turški državniki, umrl v preganstvu 1884. leta in to celo najbrž ne naravne smrti.

Strategično važnost Ruščuka so Rusi dobro spoznali v raznih vojnah. Leta 1810. so ga bili zasedli. Drugo leto so pri Ruščuku zmagali mnogo močnejšo vojsko velikega vezirja Ahmeda ali so se vzlic temu morali nazaj umakniti preko Dunava, ko so poprej mesto zažgali. Turki so potem takoj zopet začeli trdnjavo. Leta 1854. in v zadnji vojni so od tukaj Turki bombardovali na nasprotni strani Dunave ležeče mesto Gjurgjevo.

V vojni 1877—1878 leta je Ruščuk branil Ahmed Kajsarli paša, ki se je po dolgem obleganju udal Rusom. Na berolinskem kongresu se je sklenilo, da se ruščuška trdnjava podere, kakor vse druge trdnjave ob Donavi. Sedaj od bivših trdnjavskih zidov na dunavskem obrežji ni skoro ničesa več videti. Kamenje se je polagoma porabilo za zidavo hiš in sedaj se vidi le še razvaline jedne utrdbe. Od ruske strani je bil Ruščuk tudi utrjen, ali tudi tam vse razpada. Ravno podira utrdbe nobeden ne, ali popravljati ne smejo, ker mesto ni več trdnjava in tako vse razpada. Ako kdo rabi kamenja, tudi lahko razdira trdnjavske zidove, brani mu nikdo.

2 kilomet. od mesta proti jugozapadu je trdnjava Levante. Kraj za trdnjavo je dobro izbran, ker od tod se lahko brani s topovi ne le Ruščuk, temveč tudi strelja na drugo dunavsko obrežje in mesto Giurgjevo. Pa tudi ustje Leonza, kjer je dobro pristanišče, bilo je s to utrdbo zavarovano.

Ta trdnjava je narejena iz prsti, in notri so bivališča varna pred bombami. Vhoda sta dva. Na zgornji strani je nasip predrt in tod je vhod v trdnjavo ob mirovnem času, južni vhod pa pelje v globok jarek. Vhoda sta zavarovana z majhnimi utrdbami, na katerih so postavljeni topovi in napravljena mesta za strelce s puškami. Široka pot k trdnjavi je tudi dobro zavarovana. V trdnjavi so spravljani topovi novejših sisteme, ki pa seveda niso postavljeni. Poleg tega leži v tej trdnjavi še več starega strelilnega orodja. Trdnjavo varuje vedno oddelek pešcev.

V Ruščuku je obrt precej razvit. Več predilnic je za volno in pavolo. Potem tukaj izdelujejo naročnice od barvaste steklenice. Te naročnice se izdelujejo še na turški način. Steklenina se raztopi v ilovnati peči. Pri delu se rabita le dve železni palčici, s katerim se vzame tekoča steklenina iz peči, vleče, suče in obrača. Taka naročnica je hitro narejena. Spreten delavec jih naredi šestdeset v jedni uri.

Poleg potrebnih ljudskih šol je v Ruščuku tudi realna gimnazija s 26 učnimi močmi in pa poljedeljsko uči-

lišče z 10 učnimi močmi. Tu naj še omenimo, da imajo Bolgari še jedno kmetijsko šolo v Sadovi, da torej ni res, kar je nedavno neki slovenski list posnel po nekem ruskem listu, da v Bolgariji še ni nobene kmetijske šole. Občna izobraženost je v Bolgariji dosti večja, nego v Rusiji sami, seveda kar se tiče visokih šol, je Rusija, ki je velevlast daleč spredaj, ali pomisliti je treba, da ni dolgo, ko je Bolgarija bila še pod turškim jarmom.

Ruščuk ima tudi 6 tiskaren. Ker ima mesto živahno trgovino in plovbo po Dunavi, potem tudi apelacijsko sodišče, je umljivo, da je v Ruščuku dosti razumništva.

Z Varno je Ruščuk zvezan z železnico. V Gjurgjevo pa vozijo parniki slednji dan. Od tam pa drži železnica v Bukarešt. Zaradi svoje ugodne lege ob Dunavi in ugodnih zvez, se bode Ruščuk še lepo razvil. Trgovina je vedno živahnejša, če tudi je nekoliko ovirajo neugodne politične razmere. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Shod plesnih učiteljev. Dne 3. in 4. t. m. je bil v Dessauu na Nemškem shod plesnih učiteljev. Sklenili so, da se osnuje velika šola za učitelje plesa. Gospodje menda mislijo s tem povzdigniti veljavo plesne umetnosti.

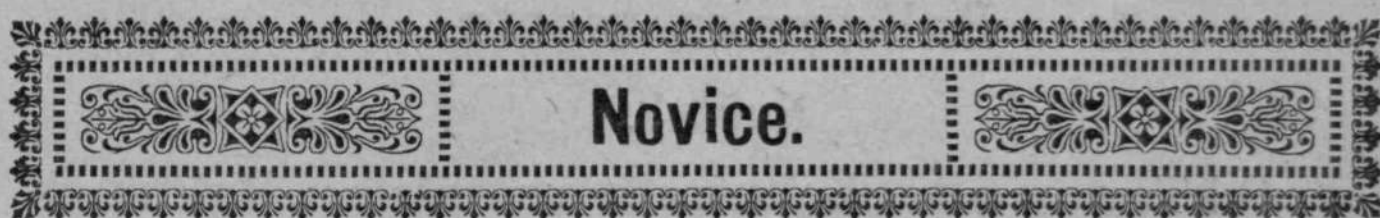
Žensko gimnazijo osnujejo v Berolinu. Dosedaj je bila v Berolinu nekaka ženska realka s štirimi razredi, ki se opusti. Nova gimnazija bode osnovana po novih učnih načrtih in bodo ženske, ki jo dovrše, imele pravico obiskovati medicinsko in filozofično fakulteto.

Mejnarodni zdravniški kongres se snide dne 24. septembra v Rimu. Obljubilo je že 23 vlad in 88 znanstvenih društev, da odpošljejo svoje zastopnike. Vsega vkupe se tega shoda udeleži kaci 3000 učenjakov.

Nova železnica v Rusiji. Od Urala do Kungrada ob Amu Darji v Srednji Aziji mislijo zgraditi novo železnico.

Prvi sestanek krščanskih starinoslovcev bode od 4. do 8. septembra v Spletu v Dalmaciji. Kdor se hoče udeležiti tega shoda, naj do 20. avgusta naznani predsedniku pripravljalnega odbora na Dunaji V. A. Neumanu (Garnisons-gasse 18) ali pa ravnatelju Buliću v Spletu in naznanilu naj priloži 10 kron. Tega shoda se bodo udeležili tudi razni inozemski učenjaki; sploh možje, ki se zanimajo za krščanske starodavnine ali za zgodovino Dalmacije. Želimo, da se tudi kak Slovenec udeleži tega shoda.

Sibirska razstava bode čez dve leti v Moskvi. Na tej razstavi bodo razstavljeni razni predmeti iz Sibirijske in druge stvari, ki se tičejo Sibirijske. Razstava bode imela sledeče oddelke: 1. Znanstveni oddelek (slovstvo, mineralogijo, geologijo, botaniko, zoologijo, meteorologijo, zemljepisje, starinoslovje, zgodovina, statistika, antropologija in etnografija); 2. kmetijski oddelek; 3. vrtnarski; 4. gozdarski; 5. rudarski; 6. živinarski in 7. lovski in ribiški oddelek. V 8. oddelku bodo izdelki domačih narodov, 9. oddelek bode za obrtnijo in 10. oddelek bode odločen za sosedne dežele: Mandžurija, Mongolija, Kitaj, Japan in Koreja.

Novice.

— **Osobne vesti.** Sodna pristava gg. Ant. Klobučar v Ptuj in Maks pl. Langer v Novem mestu, sta imenovana okrajnima sodnikoma, prvi v Trebnjem, drugi v Radečah. — Kamniški dek. in žup. č. g. J. Oblak imenovan je častnim ka-